

JAMIYAT -SHAXSNING IJTIMOIYLASHUVIDA YAGONA OBYEKT SIFATIDA

Adizova Go'zal Anvar qizi-

*Nizomiy nomidagi Toshkent Davlat Pedagogika Universiteti Maktabgacha
ta'lim pedagogikasi va psixologiyasi yo'nalishi 2-kurs talabasi*
email: gozaladizova2005@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada jamiyat-shaxsning ijtimoiylashuvida yagona obyekt ekanligi haqida ma'lumot keltirilgan.

Kalit so'zlar: jamiyat, shaxs, ijtimoiylashuv, ijtimoiy muhit, moslashuv, ta'lim, tarbiya, ommaviy axborot vositalari, globallashuv, ijtimoiy institutlar, madaniyat, normativ tizim.

Jamiyat va shaxs bir-biri bilan chambarchas bog'liq tushunchalardir. Inson tug'ilganidan boshlab ijtimoiy muhitga tushadi va butun hayoti davomida jamiyat ta'sirida shakllanadi. Bu jarayon ijtimoiylashuv deb ataladi. Ijtimoiylashuv shaxsning jamiyat tomonidan qabul qilingan qadriyatlar, me'yorlar, madaniyat va xulq-atvor qoidalarini o'zlashtirishi jarayonidir.

Ijtimoiylashuvning asosiy bosqichlari:

1. Bolalik va o'smirlilik davri. Inson hayotining ilk bosqichlarida oilasi, yaqinlari va atrof-muhit uning ijtimoiylashuviga asosiy ta'sir ko'rsatadi. Bola avvalo ota-onasi, aka-ukalari va o'qituvchilaridan o'rnak oladi. Ushbu bosqichda inson axloqiy me'yorlar, muloqot qilish qoidalarini va asosiy ijtimoiy rollarni o'rganadi.

2. Yoshlik va kattalik davri. Bu bosqichda shaxs jamiyatning faol a'zosi sifatida shakllanadi. Ta'lim olish, kasb tanlash, ish faoliyati va shaxsiy hayotda o'zini namoyon qilish ijtimoiylashuvning muhim qismidir. Bu davrda inson turli guruhlarga a'zo bo'lishi, o'z kasbiy va ijtimoiy rolini mustahkamlashi mumkin.

3. Keksalik davri. Bu davrda inson o'z hayotiy tajribalarini yoshlarga yetkazish orqali jamiyatdagi o'rnini saqlab qolishga harakat qiladi. U ilgari o'rganilgan tajribalarini boshqalar bilan baham ko'rib, ijtimoiylashuv jarayonini davom ettiradi.

Shaxsning ijtimoiylashuvi davomida turli muammolar yuzaga kelishi mumkin. Masalan:

1. Ijtimoiy tengsizlik – iqtisodiy yoki ijtimoiy sharoitlarning farqliligi sababli ba'zi shaxslar jamiyatga to'liq moslasha olmaydi.
2. Noto'g'ri tarbiya – oilaviy muhit va ta'lim tizimidagi kamchiliklar tufayli shaxsning ijtimoiylashuvi buzilishi mumkin.
3. Internet va texnologiyalarning noto'g'ri ta'siri – virtual dunyoda haddan tashqari ko'p vaqt o'tkazish insonning real hayotdagi muloqotini cheklashi mumkin.
4. Giyohvandlik va jinoyatchilik xavfi – noto'g'ri ijtimoiy muhit shaxsni yomon odatlarga jalb qilishi mumkin.

Shaxsning ijtimoiylashuvi uning jamiyatga moslashishi, o'z o'rnini topishi va faol hayot kechirishi uchun juda muhim. Ijtimoiylashuv orqali inson o'zining huquq va majburiyatlarini tushunadi, mehnat faoliyatini yo'lga qo'yadi va jamiyat hayotida faol ishtirok etadi. Jamiyat ham ijtimoiylashuv natijasida o'z rivojlanishini ta'minlaydi. Chunki har bir shaxs jamiyatning ajralmas qismi bo'lib, ularning faoliyati jamiyat taraqqiyotiga bevosita ta'sir qiladi. Shu sababli, ijtimoiylashuv – jamiyat barqarorligi va insonlarning o'zaro hamkorlik qilish qobiliyatini shakllantirishda hal qiluvchi omildir.

Jamiyat va shaxs bir-birisiz mavjud bo'la olmaydi. Inson jamiyat orqali rivojlanadi, o'zining hayotiy maqsadlariga erishadi va ijtimoiy muhitga moslashadi. Shu boisdan, ijtimoiylashuv jarayoniga ongli yondashish, insonning jamiyatda munosib o'rin egallashiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati

1. N. ISLOMOVA, D. ANDULLAYEVA - Ijtimoiy psixologiya o'quv qo'llanma.
2. Akramova, D. (2022). Bo'lajak pedagog-psixologlarning maktabgacha ta'lim tizimidagi faoliyati. *Science and innovation*, 1(B8), 322-326.
3. Akramova, D. (2022). Oliy ta'lim muassalari talabalarida pedagogik-psixologik moslashuvchanlikni mazmun mohiyati. *Science and innovation*, 1(B8), 2150-2153.
4. Акрамова, Д. Э. (2023). СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИЙ РАЗВИТИЯ МЕХАНИЗМОВ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ И ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ГИБКОСТИ У СТУДЕНТОВ КАК ПРОБЛЕМА СОВРЕМЕННОСТИ. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 13(8), 19-23.
5. Akramova, D. E. qizi Suvonqulova, MD (2023, January). RIVOJLANTIRUVCHI MARKAZLARDA BOLALARNI MAKTABGA TAYYORLASH VA MILLIY QADRIYATLAR NAMUNALARIDAN FOYDALANISHNING AFZALLIGI. In *INTERNATIONAL CONFERENCES* (Vol. 1, No. 2, pp. 393-396).
6. Akramova, D. E. qizi Azimova, XD (2023, January). MAKTABGACHA TA'LIM YO 'NALISHI TALABALARIDA IJODIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISH METODIKASI. In *INTERNATIONAL CONFERENCES* (Vol. 1, No. 2, pp. 382-385).
7. Ergashevna, A. D. (2025). THEORETICAL FOUNDATIONS FOR THE DEVELOPMENT OF SOCIALIZATION IN SCHOOLCHILDREN OF THE PREPARATORY GROUP. *SHOKH LIBRARY*.
8. Akramova, D. (2022). Bo'lajak pedagog-psixologlarning maktabgacha ta'lim tizimidagi faoliyati. *Science and innovation*, 1(B8), 322-326.
9. Ibraimov, X., & Akramova, D. (2023). DIDACTIC CHARACTERISTICS OF COMMUNICATIVE TRAINING IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING. *Science and innovation*, 2(B11), 357-361.
10. G'ofurov U. (2020). Ijtimoiy psixologiya asoslari. Toshkent: O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi.